

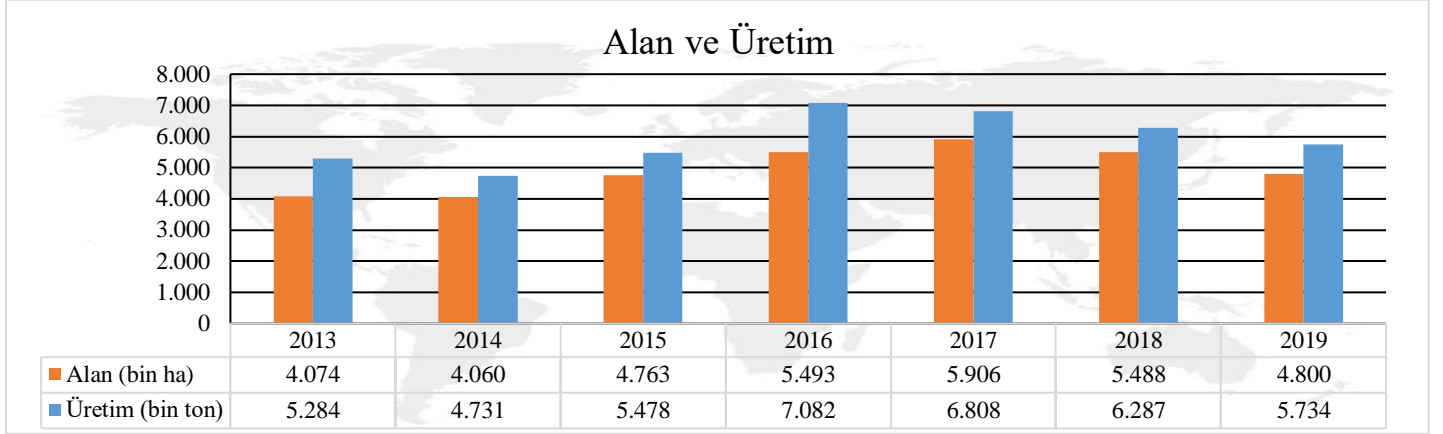

ÜRÜN MASALARI MERCİMEK BÜLTENİ

SAYI: 16

HAZİRAN 2021

DÜNYADA MERCİMEK

Kaynak: FAO

Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) 2019 yılı verilerine göre dünya mercimek üretimi **4,8 milyon ha** alanda **5,73 milyon ton** olarak gerçekleşmiştir. Mercimek üretim alanlarında 2017 yılında en yüksek noktaya ulaşılmış (son güncellemelere göre 5,9 milyon ha), 2018 ve 2019 yıllarında ise üretim alanlarında azalma yaşanmıştır. 2018 yılında 115 kg/da olan dünya ortalama verimi 2019 yılında 120 kg/da olarak gerçekleşmiştir.

FAO 2019 yılı verilerine göre dünya üretim sıralamasında Kanada, Hindistan ve Avustralya ilk üçte yer almakta olup ülkemiz ekiliş alanı olarak 6'ncı, üretimde 4'üncü, verimde ise 15'inci sıradadır.

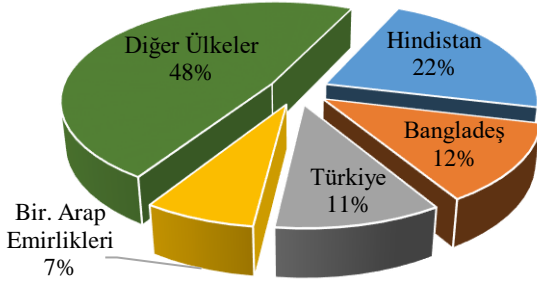
Hindistan'ın 4 milyon ton civarında olan güvercin bezelyesi tüketimi bu sezonda 3 milyon ton civarında olması beklenmektedir. Aradaki 1 milyon tonluk açığı kapatmadaki en büyük tedarikçisi Myanmar'ın rekoltesinin de düşük gerçekleşmesi güvercin bezelyesi fiyatlarında geçen sezona göre yaklaşık %30 artışa neden olmuştur. Hindistan'da artan gıda fiyatları, mercimek rekoltesinin 1,35 milyon tonda kalması ve güvercin bezelyesi yerine yeşil mercimek alımına yönelmesi ile Hindistan Hükümeti'nin mercimekte gümrük vergi oranını %30'dan %10'a indireceği yönündeki beklentiler kuvvetlenmiştir. Tüccarlar bu beklenti ile ABD ve Kanada'dan ithalat yapmaktadır.

Avustralya'da ise Hindistan'ın yerel tedarikleri desteklemek için tarifelerini tekrar düşürmesi beklentisiyle fiyat artışları görülmektedir.

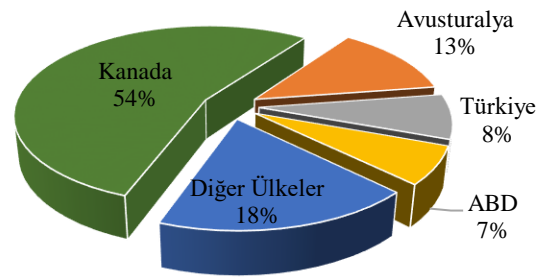
Mercimek ekimlerinin genellikle Mayıs ayı ortalarında başladığı Kanada'da ise hali hazırdaki mercimek stokların geçen yılın aynı dönemine göre %14,5 oranında düştüğü (Kaynak: <https://www150.statcan.gc.ca/t1/tbl1/en/tv.action?pid=3210000701>) ancak 2021/2022 üretim sezonu için ekim alanının hemen hemen aynı kalacağı açıklanmıştır. (Kaynak: <https://www150.statcan.gc.ca/t1/tbl1/en/tv.action?pid=3210035901>).

Amerika Birleşik Devletleri'nde ise ekiliş alanında %16'lık artış ile 611.000 dekar mercimek ekiminin gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Mercimek İthalatı (2019)

Mercimek İhracatı (2019)

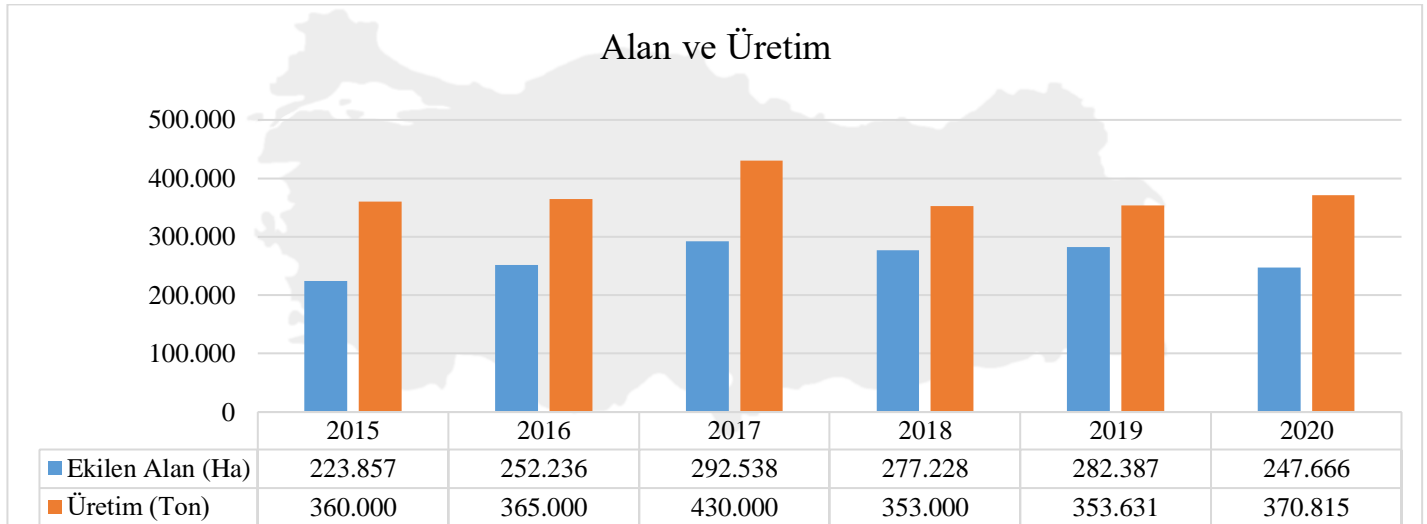

Kaynak: FAO

Dünya toplam ithalat miktarı 3,77 milyon ton, toplam ihracat miktarı ise yaklaşık 4 milyon tondur. Dünya ithalatının %22'si Hindistan, %13'ü Bangladeş, %11'i Türkiye, ihracatının ise %54'ü Kanada, %13'ü Avustralya, %8'i Türkiye tarafından gerçekleştirilmiştir.

TÜRKİYE'DE MERCİMEK

Alan ve Üretim

Kaynak: TÜİK

Ülkemizde diğer baklagil ürünleri gibi bir dönem düşüş yaşayan mercimek üretimi, yapılan destek uygulamaları ve hayata geçirilen projeler ile artış göstermeye başlamıştır.

TÜİK 2019/2020 pazarlama yılı verilerine göre yeterlilik oranı kırmızı mercimek için %71,7, yeşil mercimek için %85,3'tür. Türkiye kırmızı mercimek tüketimi 381 bin ton, kişi başı

tüketim **4,6 kg/yıl** iken yeşil mercimek Türkiye tüketimi **44 bin ton**, kişi başı tüketim **0,5 kg/yıl**'dır.

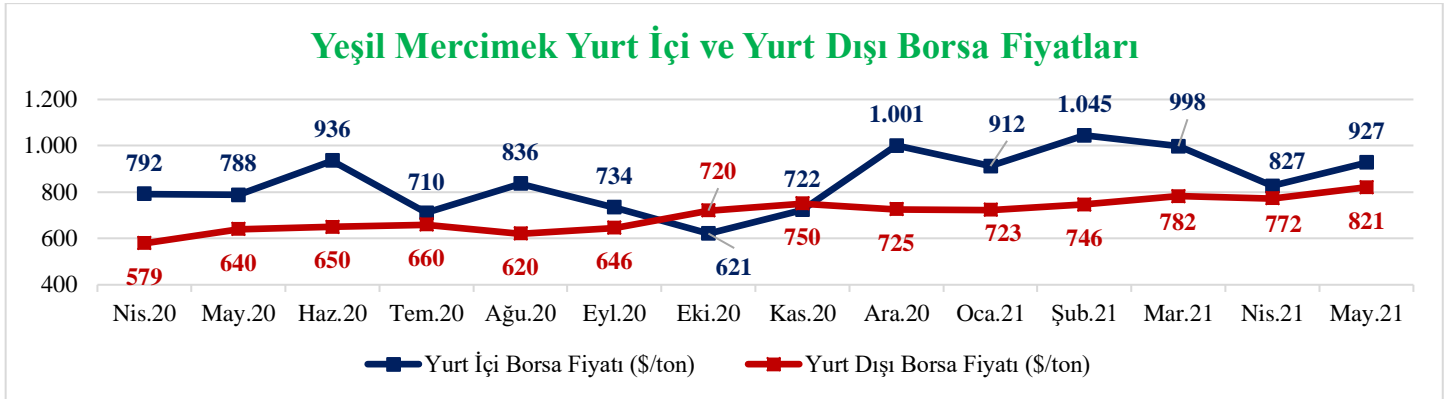
Mayıs ayında açıklanan TMO alım fiyatı **kırmızı mercimekte 5.000 TL/ton** ve **yeşil mercimekte 4.150 TL/ton**'dur.

TÜİK tarafından açıklanan 2020 yılı verilerine göre kırmızı mercimek üretimi bir önceki yıla göre %5,9 artış ile 2,5 milyon dekar alanda 328 bin ton olarak gerçekleşmiştir. İller bazında en fazla üretim artışı Şırnak'ta, en fazla üretim azalışı ise Mardin'de olmuştur. Ayrıca 2021 yılında özellikle Şanlıurfa'da arpa ürününden mercimek ürününe geçiş gözlenmektedir. Ayrıca 2021 yılında özellikle Şanlıurfa'da arpa ürününden mercimek ürününe geçiş yaşanmaktadır.

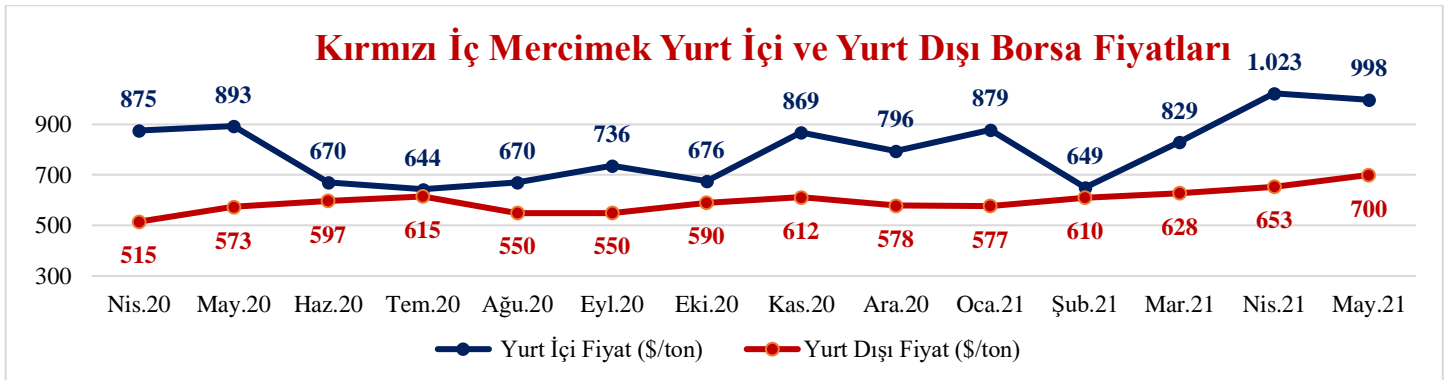
2021 yılı Mayıs ayı süresince ağırlıklı ortalama fiyatlara göre yurt içi borsalarda kırmızı iç mercimek **8.334 TL/ton**'dan (**998 \$/ton**) ve kabuklu kırmızı mercimek **5.645 TL/ton**'dan (**676 \$/ton**) işlem görmüştür. Yeşil mercimek ise **7.744 TL/ton**'dan (**927 \$/ton**) işlem görmüştür. (Mayıs 2021 ortalama \$ kuru: 8,3522 TL)

Mersin Ticaret Borsasında 08 Haziran 2021 tarihinde gerçekleşen kırmızı iç mercimek fiyatı **8.350 TL/ton (970 \$/ton)**, yeşil mercimek fiyatı **7.920 TL/ton (920 \$/ton)** olarak gerçekleşmiştir. (08 Haziran 2021 tarihli \$ kuru: 8,60 TL).

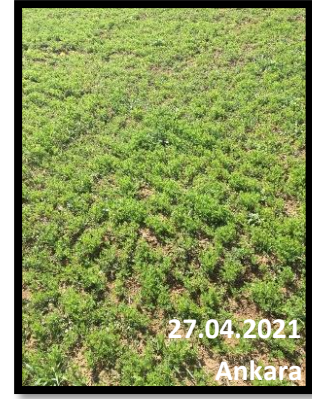
Yurt dışı borsalarda 2021 yılı Mayıs ayında Kanada küçük kırmızı mercimek **700 \$/ton**'dan işlem görünürken, yeşil mercimek Hindistan etkisi ile **821 \$/ton**'dan işlem görmüştür.

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.

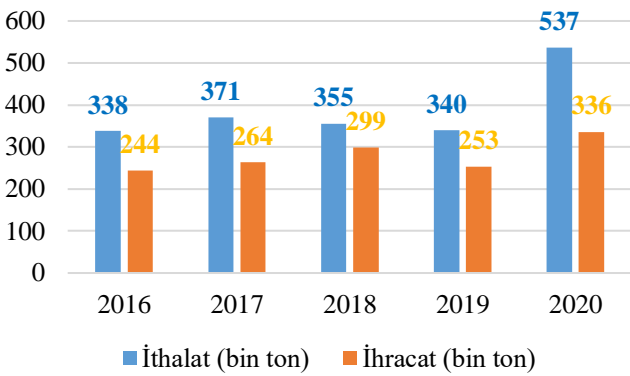

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.

DIŞ TİCARET

Mercimek İthalat ve İhracatı

Kaynak: TÜİK (2020 yılı geçici rakamları),
GTIP No: 71340000012, 71340000013, 71340000019

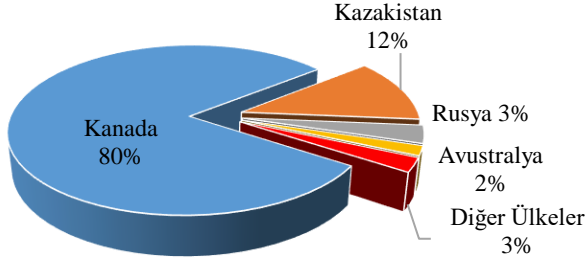
Kırmızı mercimek dış ticaretimizde 2020 yılında ithalat 505 bin ton, ihracat ise 332,6 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Ülkemiz 2020 yılı ithalat-ihracat dengesine bakıldığında kırmızı mercimekte yaklaşık **18,7 milyon \$'lık ülkemiz lehine** fark gerçekleşmiştir. 2020 yılında Türkiye ortalama **ithalat fiyatı 478 \$/ton** iken ortalama **ihracat fiyatı 782 \$/ton**'dur. Kırmızı mercimekte yapılan ithalatın büyük kısmı DİR kapsamında yapılmakta olup ürün işlenip katma değer kazandırılmak suretiyle ihraç edilmektedir.

2020 yılı ilk dört ayında gerçekleştirilen ithalat miktarı 264 bin ton, ithalat değeri 120 milyon \$, 2021 yılı aynı dönemi ithalat miktarı 205 bin ton, ithalat değeri ise 114 milyon \$'dır. 2020 yılı ilk dört ayı ihracat miktarı 143 bin ton, ihracat değeri 108 milyon \$, 2021 yılı aynı dönem ihracat miktarı 88 bin ton, ihracat değeri ise 76 milyon \$'dır. 2021 yılı ilk dört ayında Türkiye mercimek ortalama **ithalat fiyatı 557 \$/ton**, **ihracat fiyatı** ise **870 \$/ton**'dur.

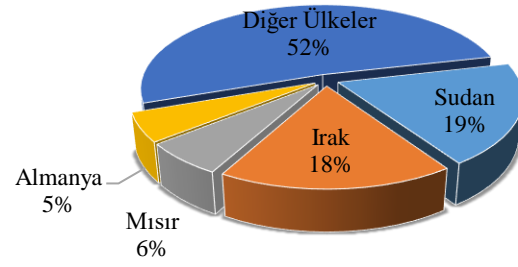
2021 yılı ilk dört ayı kırmızı mercimek ithalatının %86'sı Kanada'dan gerçekleştirilmiş iken ihracatın %32'si Irak'a, %10'u Sudan'a gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı ilk dört ayı itibarı ile ihracat sıralamasında Almanya 4'üncü, İtalya 5'inci, İngiltere 6'ncı, Hollanda ise 7'nci sırada yer almaktadır.

Yeşil mercimek 2020 yılı ithalatı 32 bin ton, ihracatı ise 3,7 bin tondur. Türkiye **ithalat fiyatı 485 \$/ton** iken **ihracat fiyatı 1.132 \$/ton**'dur. 2020 yılı ilk dört ayı ithalat miktarı 16 bin ton ile 7 milyon \$, 2021 yılı aynı dönem ithalat miktarı 12 bin ton ile 8 milyon \$'dır. 2020 yılı ilk dört ayı ihracat miktarı 2 bin ton, ihracat değeri 2 milyon \$, 2021 yılı aynı dönem ihracat miktarı 1,4 bin ton, ihracat değeri ise 1,7 milyon \$'dır. 2021 yılı ilk dört ayı ithalatının %82'si Kanada'dan gerçekleştirilmiştir. İhracatın ise %37'si Almanya'ya, %21'i Hollanda'ya, %13'ü ise Belçika'ya gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı ilk dört ayı itibarı ile ortalama **ithalat fiyatı 646 \$/ton** iken ortalama **ihracat fiyatı 1.277 \$/ton**'dur.

İthalatın Ükelere Dağılımı (2020 yılı)

İhracatın Ükelere Dağılımı (2020 yılı)

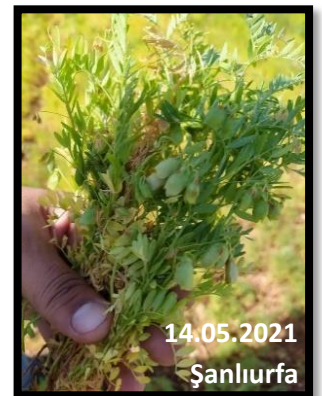
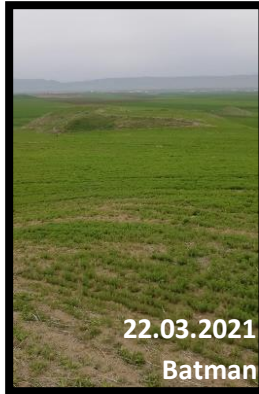
Kaynak: TÜİK, GTIP No: 71340000012, 71340000013, 71340000019

DEĞERLENDİRME

- Özellikle yaşanmakta olan pandemi sürecinde baklagillerin önemi talebe bağlı artan fiyatlar ile bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bakanlığımızca alınan tedbir ve önlemler sayesinde dünya genelinde mercimek üretimi azalma eğiliminde iken ülkemiz üretiminde artış bulunmaktadır. Artıştaki sürekliliğin sağlanabilmesi için mercimek üretimi konusunda çalışmalara devam edilmektedir.
- Genel Müdürlüğümüzce 2021 yılında uygulanmaya başlanan **"Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi"** kapsamında İl Tarım ve Orman Müdürlüklerimizce hazırlanan ve Genel Müdürlüğümüzce uygun görülen projeler ile mercimek üretimini arttırmaya yönelik çalışmalara devam edilmiş olup projeler bazında **%75 hibe tohum** temini devam etmektedir.
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kırmızı mercimek hasadı Mayıs ayı itibarı ile başlamıştır.
- Nisan ayı verilerine** göre hazırlanan **TÜİK I. tahminine** göre beklenen rekolte miktarı **kırmızı mercimekte 350 bin ton, yeşil mercimekte 45 bin ton**dur.
- Ancak Nisan ayının kurak geçmesi nedeni ile devam eden hasatlarda Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sulu alanlarda verim en az 120 kg/da en fazla 210 kg/da arasında gerçekleşirken kuru alanlarda en az 25 kg/da en fazla 160 kg/da arasında gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Kuraklığa bağlı olarak yaşanan verim kayıplarına ilişkin çalışmaların tamamlanması ile rekolte net olarak belirlenebilecektir.
- Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi kapsamında gerçekleştirilen %75 tohum temini, su kısıtlı alanlarında mercimek ve nohut ekimine %50 daha fazla fark ödemesinin yapılmasının etkisi ile İç Anadolu ve Ege Bölgelerimizde mercimek ekimi

yaygınlaşmaktadır. Bu sayede bölgesel iklimsel risklerden mercimek rekoltesinin etkilenme durumunun azaltılması hedeflenmektedir.

İç Anadolu Bölgesi'nde Haziran ayı yağışları mercimek verimi açısından faydalı olmuş olup iklim koşullarına bağlı olarak hasadın Haziran ayının son haftası ile Temmuz ayının ilk haftasında başlayacağı öngörülmektedir.

HAZIRLAYAN
Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarla ve Bahçe Bitkileri Daire Başkanlığı

☎ 0 312 258 82 00

✉ urunmasalari@tarimorman.gov.tr